

Stóran týdning fyri granskingina av miðaldarsøguni

Ein teirra, sum hevur sitið i nevndini, ið hevur til uppgávu at fáa virðismikil handrit og skjøl heimaftur til Føroya úr utlandinum, er Hans Jacob Debes, professari.

Hann er sera fegin um tað, sum nú er hent, og heldur hetta, at vit kunnu fáa Kongsbókina heimaftur til Føroya, hava sera stóran týdning.

— Tað hevur týdning á ymsan hátt, eitt nú fyri okkara identitet. Hetta er ein føroysk bók, ein bók, sum hevur verið brúkt í Føroyum i øldir. Fyri okkara tjoðskaparligu tilvitan hevur hetta alstóran týdning, sigur Hans Jacob Debes.

Hann visir á, at tað finnst bert tvey stór miðaldarhandrit viðvíkjandi Føroyum varðveitt, og tað eru hesi bæði lógarverkin, sum Føroyar vórðu stýrðar eftir í miðöld.

t.v.s. Kongsbókin, sum er á Kongaliga Bókasavni- num í Stokkhólm og Lunda- bókin, sum er á universitetsbókasavni- num í Lund.

Kongsbókin er tann norska landslógin frá 1294, sum er høvuðslógin galdandi fyri alt Noregsk land og eisini Føroyar. Í hesi bók er so eisini Seyðabrávið, sum er ein serstakur partur fyri Føroy- ar.

Hans Jacob Debes sig- ur, at vit burtur úr hesum lógarverkinum kunnu lesa nógv um Føroya sögu, bæði okkara ríkisrættar- ligu og politisku sögu. Og vit kunnu í Seyðabrávi- num lesa um okkara sosialu sögu, um víður- skiftini millum rik og fá- tæk, so fyri gransking hevur tað ómetaliga stór- an týdning at kunna hava hetta verkið heima í Fø- royum.

Hans Jacob Debes sig- ur, at henda bók hevur týdning fyri okkum mál- liga og lógsöguliga.

Men tað verða so granskarar, sum fáa gleði av bókini. Sjálvandi kunnu teir brúka avrit av bókini, men tað vil ógan- tið vera tað sama sum at arbeiða við sjálvum upp- runaskjølunum, sigur Hans Jacob Debes, sum sjálvur hevur granskað nógv í gomlum skjølum og tí hevur drúgar royndir á hesum økinum.

— Eg vænti, at tað fer at stimbra granskingina av okkara miðaldarsögu nógv, fáa vit nú Kongs- bókina til Føroya, heldur hann og leggur aftrat, at tað í framtíðini verða fleiri føroyingar, sum fara at granska í okkara mið- aldarsögu.

j a n

Tøkk til svíar fyri vinagerð

Joannes Dalsgaard er landsskjalavörður og eis- ini formaður i nevndini, sum hevur fingið til upp- gávu at fáa Kongsbókina heim aftur. Hann er sera

feigin um avgerð svía. Vit spurdu hann hvønn týd- ning tað hevur fyri Lands- skjalasavnið, at bókini nú kemur til Føroya. Hann sigur:

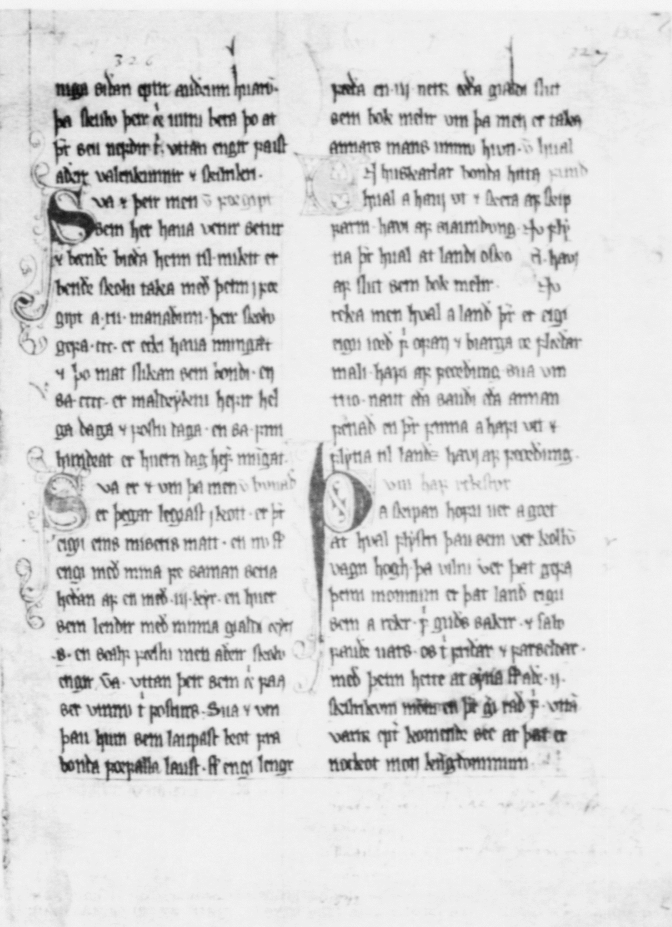
— Tað hevur ómetaliga stóran týdning fyri Fø- roya Landsskjalasavn at fáa Kongsbókina í varð- veitslu, um so verður, at hon veruliga kemur higar á savnið. Vit hava jú frammanundan savnið hjá Føroya lógtingi. Tað vil siga, at vit hava hond- skrivaðar tingbøkur aftur til 1615, umframt nógv annað sjálvsagt. Um Kongsbókin varð innlim- ið í savnið hjá lógtingi- num á Landsskjalasavni- num, so hevði ietta gjørt lógtingssavnið til eitt uppafur meira áhugavert og virðismikið savn enn tað er frammanundan. Skjalasavn lógtingsins er jú frammanundan eitt hitt best varðveitt í Norð- londum. Sum dømi kann

Hendrik, sum sjálvur heldur, at tað hevði verið óført, um tær báðar systurnar lógu heima í Føroyum.

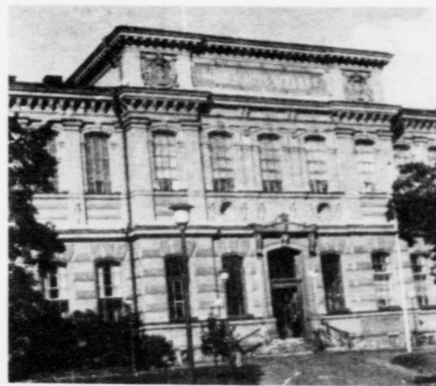
—Nú vóni eg, at henda avgerð svía ger, at tað verður lættari hjá okkum at fáa annað føroyskt heimaftur úr øðrum lond- um eisini sigur Jóhan Hendrik W. Poulsen at enda.

jan

tað er enn ikki granskað liðugt. Hon inniheldur landslógini, sum var gald- andi fyri Noreg og síðani ymsar reglur, sum bara vóru galdandi í Føroyum. —Men henda bókini er eygnasteinurin hjá svíum, so vit vita enn einki um, nær ella um hon kemur til Føroya sigur Jóhan

Umframt Kongsbókina finst eisini eitt stórt lógarverk í Lund, sum móguliga hevur verið í Føroyum. Tað snýr seg eisini um føroysk víðurskipti og finna vit eisini her Seyðabrávið. Hetta handritið, sum vit prenta part av her, er eitt tað vakrasta hand- ritið, sum svíar eiga og er tað eygnasteinur teirra. Um vit fáa hetta heim til Føroya er enn óvist.

eg nevna, at eitt nú is- lenska altingið hevur ikki varðveitt sínar bøkur so langt aftur í tíðina. Tær eru tó til, men eru av ein- hvørjari orsök endaðar í Bretlandi.

— Annars haldi eg ikki, at tað hevur so stóran týdning, hvar vit varð- veita Kongsbókina, bert hon er í Føroyum og verð- ur forsvarliga goymd. Kongsbókin hevur so stór- an mentunarligan og tjóð- skaparligan týdning fyri okkum, at vit skulu bert fegnast yvir, at hon nú kemur aftur til landið eftir at hava verið burtur í úti

við 400 ár. Vit eiga tí at lata landsstýrið avgera, hvar handritið skal varð- veitast og annars óll fe- gnast yvir hesa stórhending í sögu okkara.

— Og víðari sigur Jóannes Dalsgaard:

— Tað eru kanska ikki óll, sum veruliga hava fat- að, hvør stórhending hetta er. Tað er kanska ikki so nógv at siga til, tí fólk hava nógv mikið við sínum dagliga stríði og strevi. Men sum frálíður, munnu alt fleiri fara at fegnast og vit kunnu í fe- lag gleðast um at hava ein tann mætasta mentunnar-

grip í Norðurlondum í landi okkara.

— Eg haldi eisini, at vit eiga at takka svenska ríkisdegnum fyri hesa vinagerð. Hon er jú grund- að ikki bert á teirra vinar- lag við okkum, men á eina djúpa virðing fyri tí, at føroyingar hava megnað at varðveitt okkara mál og mentan í øldir, hóast vit eru fá og smá og hava verið fyri stórum ment- unarligum ágangi uttan- eftir. Svensku ríkisdags- limirnir hava við avgerð teirra viljað rætt okkum eina hjálpanð hond í okk- ara dagliga stríði fyri at varðveita mál og mentan okkara, tí teir vita líka so væl sum vit, at ágangurin hevur ógamtandi verið so harður sum júst nú, sigur Jóannes Dalsgaard.

jan

Framhald av síðu 12